

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมของแรงงานในธุรกิจนำเข้าส่งออกเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยเลือกแนวคิดและทฤษฎีต่อไปนี้มาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

2.3 ทฤษฎีการรวมตัวทางเศรษฐกิจ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม

"พฤติกรรม" (Behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546 : 768)

"พฤติกรรม" (Behavior) หมายถึง กิจกรรมทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น การกระทำ การตอบโต้กับสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมภายในที่เป็นนามธรรม เช่น ความคิด ความรู้สึก (เมธาวิ อุดมธรรมานภาพ, 2548 : 4)

2.1.2 ประเภทของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมยุคปัจจุบันไม่เน้นการแบ่งประเภทของพฤติกรรมนัก แต่ในที่นี้ได้พิจารณาเห็นว่า การแบ่งประเภทของพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น ซึ่งนักจิตวิทยานิยมแบ่งพฤติกรรมได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.) พฤติกรรมภายใน (Covert behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นความในใจของผู้ที่แสดงพฤติกรรม บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตเห็นหรือรับรู้ได้นอกจากผู้ที่แสดงพฤติกรรม เพราะเป็น

กระบวนการทำงานของสมองในรูปแบบต่างๆ เช่น การคิด การตัดสินใจ การจำ การลืม ฯลฯ จำแนกเป็น 4 ชนิด คือ

1.1) พฤติกรรมที่เป็นการรู้สึกสัมผัส (Sensing) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสทำให้เรารู้สึกว่ามีสิ่งนั้นๆ มาสัมผัสเรา เช่น การได้ยิน การเห็น การได้กลิ่น การได้ลิ้มรส และการสัมผัส

1.2) พฤติกรรมที่เป็นการตีความ (Interpreting) เป็นการแปลความหมายความรู้สึกสัมผัสที่เราได้รับทำให้เรารู้และเข้าใจในสัมผัสนั้น เช่น เราได้ยินคนพูดภาษาจีนกับเรา แล้วเราเข้าใจว่าเขาพูดอะไรแสดงว่าเราตีความได้ ถ้าเราไม่เคยเรียนภาษาจีนมาก่อนเราจะฟังไม่รู้เรื่องและไม่เข้าใจว่าเขาพูดว่าอะไรแสดงว่าเราตีความไม่ได้ ซึ่งการตีความได้นี้เรียกว่า การรับรู้

1.3) พฤติกรรมที่เป็นการจำ (Remembering) การที่เราตีความได้นั้นเราต้องอาศัยการจำประสบการณ์เดิมมาช่วย เช่น การที่เราเข้าใจภาษาจีนเมื่อมีคนจีนมาพูดภาษาจีนกับเราแสดงว่าเราจำคำศัพท์ได้ จำหลักไวยากรณ์ได้

1.4) พฤติกรรมที่เป็นการคิด (Thinking) และการตัดสินใจ (Decision making) การคิด หมายถึง จินตนาการ การใจลอยและการคิดเชิงตรรกะ ซึ่งต้องอาศัยการรับรู้และการจำ การคิดและการตัดสินใจเป็นหัวใจสำคัญที่บ่งการให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมภายนอกออกมาในรูปแบบต่างๆ

2.) พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตหรือสัมผัสได้โดยตรง จำแนกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1) พฤติกรรมโมลาร์ (Molar behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยง่าย ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการสังเกต เช่น การเดิน การนั่ง การนอน การยิ้ม การหัวเราะ การขับรถ การเล่นกีฬา เป็นต้น

2.2) พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการสังเกต เช่น การทำงานของต่อมต่างๆ กลิ่นสมอง การเต้นของหัวใจ ความดันโลหิต เป็นต้น

ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ นักจิตวิทยาจะพยายามศึกษาพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอก โดยทำการศึกษาพฤติกรรมภายนอกให้มากที่สุดแล้วนำมาประมวลเพื่อจะได้อธิบาย

สันนิษฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมภายใน ได้อย่างถูกต้อง หรือใกล้เคียงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็น หรือใช้เครื่องมือเข้ามาช่วยในการสังเกตได้โดยง่าย และพฤติกรรมภายนอกมักมีพฤติกรรมภายในเป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรม (ผศ. มณฑา เขียวสะอาด, 2553 : 9 -10)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

ร.ต.อ.ดร. นิติภูมิ นวรัตน์ (2556) ได้กล่าวถึงมุมมองแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนไว้หลายด้าน ดังนี้

สินค้าส่งออก ในเรื่องการจ้างงานแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย นั้นจะส่งผลกับการส่งออกสินค้ามาก เพราะวันนี้มีทั้งหน่วยงานลับของทั้งอเมริกา อียู ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น มาซ่อนอยู่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ชลบุรี ภูเก็ต และเชียงใหม่ เพื่อมาดูแลปฏิบัติการก่อสร้างของเราที่เราจ้างคนเขมรเข้ามาแล้ว ถ้าลูกจ้างลาออกเราให้เงินเขาหรือเปล่า เขาป่วยเราให้เงินเขาหรือเปล่า และสิ่งนี้จะทำให้สินค้าของประเทศไทยส่งไปขายในยุโรป อเมริกาไม่ได้ และคาดว่ากำลังจะเป็นระเบิดลูกใหญ่ภายในไม่กี่ปีข้างหน้า แต่เราไม่เคยระวังเลย เวลาเราจับคนพม่า เขมรเข้ามาทำงานแล้วก็ปฏิบัติต่อเขาไม่เท่าเทียมกับแรงงานไทย ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะวันนี้เราอยู่ได้เพราะการส่งออกเป็นรายได้ต่อประเทศ 72% ถ้าตลาดที่อเมริกา ยุโรป ออสเตรเลียปิด เราจะไปไม่รอด ไม่มีประเทศใดยอมให้การส่งออกมากเกิน 70% แต่ประเทศไทยถลำตัวไปแล้วตอนนี้ 72% อย่างประเทศอินโดนีเซียถึงแม้ว่าตลาดที่อื่นปิด แต่เขาก็อยู่อย่างปลอดภัย เพราะเขาเป็นประเทศที่สัดส่วนการส่งออกไม่ถึง 50% เพราะเขาเน้นการบริโภคภายในประเทศ ดังนั้น การกระดิกตัวของเราต้องยุติธรรมและไม่ใช่แค่เฉพาะคนไทยเท่านั้น เราต้องฝึกนิสัยของเราทั้งประเทศให้ยุติธรรมกับกลุ่มประชาคมอาเซียน และผู้คนทั้งโลกด้วย

การศึกษา ในด้านการศึกษาดอนี้กำลังจะมีการปรับเปลี่ยนเทอมการศึกษา เพื่อให้มีแบบแผนในการผลิตคนได้เหมือนกัน สังเกตดูว่าคนที่จบจากยุโรปจะจบคนละ 2 – 3 ปริญญา 2 – 3 ประเทศ ทั้งๆ ที่ไปเรียนแค่ 2 ปี แต่จบทั้งที่เยอรมนีและเนเธอร์แลนด์ การศึกษาของประเทศไทยเรากำลังจะเป็นแบบนี้ ตอนนี้กำลังวางแผนทั้ง 10 ประเทศว่าจะเปิดและปิดเทอมเหมือนกัน เพราะตอนนี้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน บางพวกก็ตามแบบอังกฤษ ประเทศมาเลเซียเพิ่งปรับเทอมไปไม่นานเป็นแบบของอังกฤษ เพราะว่าคนของเขาไปเรียนที่อังกฤษเยอะ ส่วนประเทศไทยปรับตามแบบสหรัฐอเมริกา ประเทศลาว เวียดนาม กัมพูชา เขาเปิดเทอมทุกวันที่ 1 ของทุกปี เขาเปิดตามสหภาพโซเวียต โลกสมัยก่อนเวลาเปิดเทอมต้องเปิดวันที่ 1 กันยายน ถือเป็นวันแห่งความรู้ ดังนั้น การเปิด

อย่างนี้เวลาเราหยุดทอมแล้วจะไปมาเลเซียก็ต้องรออีก 1 ปี จึงมีการหารือกันว่าอีกไม่กี่ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 วันปิดและวันเปิดทอมของผู้คนทั้งหมดในกลุ่มอาเซียน จะต้องเป็นวัน เวลาเดียวกัน และที่สำคัญที่สุดต้องรู้จักภาษาอาเซียน นั่นคือภาษาอังกฤษ เราจำเป็นต้องรู้ภาษาอังกฤษ ทักษะด้านภาษาเป็นกุญแจตัวใหญ่ที่สุด

AEC กระบวนการศึกษาในเชิงบวก

1. ภาคการผลิตและภาคแรงงานขยายตัวมากขึ้น
2. อุตสาหกรรมสิ่งทอ ยาง อัญมณีและเครื่องประดับ ฯลฯ ต้องการแรงงานไร้ฝีมือ และกึ่งมีฝีมือมากขึ้น
3. ส่งผลให้อัตราค่าจ้างสูงขึ้น
4. มาตรฐานแรงงานสูงขึ้น
5. คุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานสูงขึ้น
6. แรงงานฝีมือ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น

AEC กระบวนการศึกษาในเชิงลบ

1. แรงงานไร้ฝีมือเกิดปัญหาไม่มั่นคงในอาชีพ เพราะว่ามี การเคลื่อนย้าย
2. ผู้ใช้แรงงานที่มีฝีมือที่แตกต่างกัน จะมีช่องว่างทางรายได้และสวัสดิการสูง
3. แรงงานในภาคอุตสาหกรรมต่างประเทศกัน จะมีรายได้แตกต่างกันมาก

สิงคโปร์ได้เปรียบ

ผู้ประกอบการชาวไทยจะสามารถเลือกใช้แรงงานได้มากขึ้น แรงงานที่มีคุณภาพของแท้จะไหลไปประเทศที่ให้ค่าจ้างสูง สวัสดิการดีและคุณภาพความเป็นอยู่ดี อย่างสิงคโปร์หรือมาเลเซีย ส่วนแรงงานเกรดรองๆ ก็จะหมกอยู่ในประเทศที่มีค่าจ้างและสวัสดิการอื่นๆ รongลงมา บางประเทศจะเหลือแค่ขะมนุชย์ คือคนที่ไม่มีคุณภาพ ไปทำงานที่ไหน ไม่มีใครรับ ปรับตัวไม่ได้ ฯลฯ ตรงนี้แหละน่าห่วง ประเทศที่พัฒนาดีแล้ว คนเก่งก็อยากไปอยู่ ไปอยู่แล้วก็ขยันขันแข็ง คิด โน่นสร้างนี้พัฒนานั้น ก็ยังพัฒนาประเทศขึ้นไปใหญ่

ยกตัวอย่างเช่น อาชีพนักบัญชี ตอนนี้ค่าตอบแทนของนักบัญชีในประเทศสิงคโปร์ กับ มาเลเซียสูงกว่าไทยประมาณ 3 เท่า ค่าแรงสูงมากกว่าอย่างนี้ นักบัญชีดีๆ ที่ภาษาได้ หนีไปทำงานที่ สิงคโปร์กับมาเลเซียกันหมด ที่สิงคโปร์คนไม่ค่อยแต่งงาน ที่เหลือคาประเทศอยู่ในตอนนี้ มีแต่คน แก่ คนอยู่ในวัยทำงานจริงๆ มีน้อยลง มีผลวิจัยออกมาแล้วว่า ค.ศ. 2025 คนสูงอายุในสิงคโปร์จะมี สัดส่วนมากถึง 30% และพอถึง ค.ศ. 2050 ก็มากถึง 35% เพิ่มจากในปัจจุบันทุกวันนี้ถึง 16% สิงคโปร์ก็ยังมีอุปสรรคจำเป็นในการนำแรงงานเข้ามาจากต่างประเทศ ส่วนประเทศที่ค่าแรงต่ำ คุณภาพชีวิตแย่ พวกบริษัทจะหานักบัญชีทำงานการเงิน และตรวจสอบการเงิน ได้ยากมากขึ้นเรื่อยๆ

ประเทศที่เตรียมความพร้อมอย่างเรียบร้อย เป็นระบบ เตรียมกันอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทุกนาทีก็คือ สิงคโปร์ เรื่องที่ต้องชมเชยสิงคโปร์ที่สุดคือ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพทาง เศรษฐกิจ ให้การศึกษาอบรมจนคนสิงคโปร์ดีกว่าคนชาติอื่น พอคนเก่งซะแล้ว ก็คิดเทคโนโลยีเอง ได้ สิงคโปร์จึงเป็นชาติเดียวในกลุ่มอาเซียนที่ยิ้มแย้มแจ่มใสเตรียมการเปิดประชาคมอาเซียนอย่างมีความสุข (ร.ต.อ.ดร. นิติภูมิ นวรรตน์, 2556 : 281 - 288)

2.3 ทฤษฎีการรวมตัวทางเศรษฐกิจ

1.) ข้อตกลงสิทธิพิเศษทางภาษี (Preferential tariff arrangement หรือ PTA) ซึ่งหมายถึงการ ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันเอง สินค้าใดๆก็ตามที่นำเข้าจาก ประเทศที่มี PTA ร่วมกัน จะถูกเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าสินค้านำเข้าที่มาจากประเทศอื่นที่ไม่เป็น สมาชิก

2.) ข้อตกลงการค้าเสรี (Free trade arrangement หรือ FTA) ที่เรารู้กันอยู่ นั้นหมายความว่าภาษีศุลกากรระหว่างประเทศในกลุ่มถูกกำจัดลง ฉะนั้นการไหลเข้าออกของสินค้าและบริการจะ เป็นไปได้โดยเสรี

3.) สหภาพศุลกากร (Customs union) ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการรวมตัว ซึ่งมีเงื่อนไข เพิ่มขึ้นจาก FTA คือ ประเทศสมาชิกกำหนดให้ใช้ภาษีศุลกากรในอัตราเดียวกัน สำหรับสินค้านำเข้า ที่มาจากประเทศที่ไม่อยู่ในสหภาพศุลกากร

4.) ตลาดร่วม (Common market) ซึ่งนอกจากจะครอบคลุมถึงการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการแล้ว ยังครอบคลุมถึงปัจจัยการผลิตด้วย นั้นหมายความว่า ภายในตลาดร่วมนั้น การไหลเข้า ออกของทุนและการเคลื่อนย้ายแรงงานจะเป็นไปอย่างเสรีนั่นเอง

5.) สหภาพเศรษฐกิจ (Economic union) การรวมตัวทางเศรษฐกิจที่ถือว่าแน่นแฟ้นที่สุด ประเทศสมาชิกมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจคล้ายๆ กันว่าเป็นประเทศเดียวกัน มีการกำหนดทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่สอดคล้องร่วมกัน อย่างที่เห็นจากสหภาพยุโรปทั้ง 27 ประเทศ ซึ่งในจำนวนนี้ 17 ประเทศในยูโรโซนมีการรวมตัวที่เข้มข้นขึ้นไปอีก เพราะใช้เงินยูโรเป็นเงินสกุลเดียวกัน

สำหรับอาเซียน กระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจเริ่มจากการเป็น PTA ต่อจากนั้นก็มีการก่อตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ในปี พ.ศ. 2535 โดยกำหนดให้มีการลดและกำจัดอุปสรรคทางภาษีที่มีต่อกันภายในภูมิภาค สำหรับสินค้าประเภทต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแข่งขันและระดับความอ่อนไหวของสินค้า

อย่างไรก็ดี การกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้ก้าวข้ามการเป็น “สหภาพศุลกากร” ไป อาเซียนไม่คิดที่จะเป็นสหภาพศุลกากรด้วยเหตุผลหลายประการ ที่สำคัญอย่างแรกคือความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายและมาตรการทางการค้า แต่ละประเทศในอาเซียนมีความต้องการในการปกป้องอุตสาหกรรมภายในต่อการแข่งขันจากประเทศอื่นนอกอาเซียนที่แตกต่างกันไป ทำให้การที่จะกำหนดภาษีที่เกี่ยวกับสินค้าเข้าจากประเทศอื่นในอัตราเดียวกันจึงเป็นไปได้ยาก และอีกประการหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 24 ภายใต้ WTO หากอาเซียนจะต้องมีการปรับอัตราภาษีศุลกากรให้ตรงตามกันแล้ว ทุกประเทศอาเซียนจะต้องลดภาษีนำเข้าลงให้เท่ากับสิงคโปร์ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่เปิดเสรีทางการค้าฝ่ายเดียว (Unilateral liberalized country) อยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ จึงไม่มีความจำเป็นและความต้องการที่จะเป็นสหภาพศุลกากรอาเซียน (ทฤษฎีการรวมตัวทางเศรษฐกิจ, 2556)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีรากร อุดรเลิศ, 2555 ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มเก็บจากประชาชนจำนวน 400 คน และบุคลากรของเทศบาลจำนวน 87 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีความรู้ความและความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับที่ต่ำ ด้านการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านต่างๆ ทั้งทางสังคมวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ การบริการและการท่องเที่ยว ยังอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง จากงานวิจัยครั้งนี้เทศบาลตำบลบ้านแยงได้นำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ข้อมูลข่าวสารความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง จัดทำโครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเสนอโครงการอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อการพัฒนาต่อยอดให้อยู่ในระดับที่ดี ด้านสาธารณสุข เสนอโครงการการควบคุมและการป้องกันโรคระบาด เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจการส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและเพิ่มผลิตผลการเกษตรให้ได้มาตรฐานเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อเป็นพื้นฐานต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ระดับอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก และในระดับประเทศต่อไป

นฤมล ศรีอ่อน, ทนงจิต บัวโสภ, และชฎาพร ผาจันทร์, 2555 ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีกับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มเก็บจากนักศึกษา จำนวน 400 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพราะการเปิดประชาคมอาเซียนมีส่วนสำคัญต่อตัวนักศึกษาในเรื่องของการทำงาน เพราะในอีก 3 ปี ข้างหน้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวในหลายๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจด้านการลงทุน ด้านธุรกิจการค้า ด้านการศึกษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงด้านอุตสาหกรรมต่างๆและด้านแรงงานซึ่งสามารถโยกย้ายแรงงานได้อย่างเสรี ซึ่งในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนนักศึกษารับรู้ข้อมูลจากโทรทัศน์มากที่สุดเพราะสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน มีทั้งภาพและเสียง นักศึกษามีทัศนคติต่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนค่อนข้างดี และเห็นประโยชน์จากการรวมตัวที่เกิดขึ้น ที่สำคัญนักศึกษาสวนใหญ่ตระหนักรับรู้ว่าเป็นพลเมืองอาเซียนโดยภาพรวมที่นักศึกษามีต่ออาเซียน นักศึกษาส่วนใหญ่มองอาเซียนในด้านบวก ปัญหาของการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างขาดความรู้ทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้ในกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งนี้การจ้างคนไทยที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ซึ่งแม้จะจ่ายค่าจ้างสูงแต่ไม่มากเท่าที่จ่ายให้กับชาวต่างชาติมีผลให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารจัดการให้ลดต้นทุนมากขึ้น นอกเหนือจากการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานแล้วภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างมากในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สำหรับการเตรียมความพร้อมแรงงานไทยในอีก 3 ปีข้างหน้า ถือเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ยังพอมีเวลาในการที่จะสร้างแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพเพื่อสู้กับแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน

อรวรรณ สีลวนิช, 2554 ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มเก็บจากนักศึกษา จำนวน 63 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ยโดยเฉลี่ย 20 ปี และมี

ภูมิคำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปที่สื่อได้นำเสนอต่อสาธารณะได้อย่างสม่ำเสมอ ในทางกลับกันกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดเชิงลึกของการเคลื่อนย้ายแรงงานและข้อตกลงที่อาเซียนได้จัดทำขึ้นเพื่อเตรียมสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีในปีพ.ศ. 2558 ได้ถูกต้องนัก ค่าเฉลี่ยรวมของทัศนคติเกี่ยวกับการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้านคือ ด้านความเปลี่ยนแปลงของระบบงาน ด้านเวลาทำงาน ด้านรายได้และด้านความหลากหลายของแรงงานที่จะอพยพเข้าประเทศ ทัศนคติที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง คือ ด้านการเตรียมพร้อมของนักศึกษาในการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ภาณุเทพ ผาทอง และ อภิสม อินทรลาวัณย์, 2554 ศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาสูบภายใต้กรอบความร่วมมือเขตการค้าเสรีอาเซียน กรณีศึกษา : อุตสาหกรรมยาสูบในจังหวัดเชียงราย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มเก็บจากประชากรกลุ่มเฉพาะเจาะจงคือ ผู้บริหารสถานียาสูบ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบ พาณิชย์จังหวัดเชียงราย สรรพสามิตจังหวัดเชียงราย และประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนต่ออุตสาหกรรมยาสูบ ส่งผลกระทบในด้านบวก คือ อุตสาหกรรมยาสูบสามารถขยายตัวทางการค้าได้มากขึ้นเนื่องจากเขตการค้าเสรีอาเซียนเป็นตลาดที่ใหญ่ เอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบสามารถส่งออกยาสูบได้มากขึ้น และด้านลบ คือ จากการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนคือการทำให้บริษัทผลิตยาสูบของประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเข้ามาขายสินค้าในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีต้นทุนนำเข้าลดลงและสามารถจำหน่ายได้ในราคาถูกลง ซึ่งสุดท้ายแล้วผลิตภัณฑ์ยาสูบจากนอกกลุ่มอาเซียนก็จะเข้ามาเป็นคู่แข่งในตลาดยาสูบไทย และผลกระทบจากการเข้ามาตั้งโรงงานผลิตบุหรี่ของบริษัทบุหรี่นอกกลุ่มอาเซียน เพื่อใช้สิทธิแหล่งกำเนิดสินค้าในอาเซียน ซึ่งใช้หลักการตามกฎสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศ (Local Content: LC) จากการที่บริษัทผลิตบุหรี่ของประเทศนอกกลุ่มอาเซียนเข้ามาตั้งโรงงานผลิตในประเทศอาเซียน ทำให้ได้รับสิทธิการลดหย่อนภาษีนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศและทำให้สินค้านี้มีราคาถูกลง ทำให้ยอดขายบุหรี่ของไทยลดลงเนื่องจากแข่งขันได้ลำบากมากขึ้น ในด้านบวก การตั้งโรงงานของบริษัทบุหรี่นอกกลุ่มอาเซียนนับเป็นโอกาสที่อุตสาหกรรมยาสูบไทยจะสามารถขยายตลาดส่งออกยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบไปยังตลาดอาเซียนได้มากขึ้น

สุบิน ยุระรัช, เชียง เกาจิต, สุรเดช แสงเพชร, และ ไพบุลย์ สุขวิจิตร 2554 ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มเก็บจากผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จำนวน 55 คน และผู้แทนสถานทูตในประเทศกลุ่มอาเซียนจำนวน 5 คน ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาชีพที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 16 สาขาอาชีพ ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวัง มีจำนวน 3 ด้าน 26 คุณลักษณะ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 12 คุณลักษณะ ด้านจิตพิสัย จำนวน 8 คุณลักษณะ และด้านทักษะพิสัย จำนวน 6 คุณลักษณะ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความพร้อมร้อยละ 49.48 ในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ด้านอาชีพ มีความพร้อมร้อยละ 30.91 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 64.34 จำแนกเป็น ด้านพุทธิพิสัย ร้อยละ 61.82 ด้านจิตพิสัย ร้อยละ 58.86 และด้านทักษะพิสัย ร้อยละ 76.67 และด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต มีความพร้อมร้อยละ 53.20 จำแนกเป็น ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ร้อยละ 59.40 ด้านหลักสูตร ร้อยละ 54.60 ด้านการเรียนการสอน ร้อยละ 52.60 ด้านอาจารย์และบุคลากร ร้อยละ 51.80 และด้านการแนะแนวอาชีพและการท างานในประเทศกลุ่มอาเซียน ร้อยละ 48 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตมี 3 ด้าน โดยเรียงตามอันดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านอาชีพ ความต้องการจำเป็นด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและความต้องการจำเป็นด้านคุณลักษณะของบัณฑิต